ՖԻԱԹԼԱՐ

Իսթանպօլ իչի՛
Պիր սէնէ մէճիտիյէ 10
Ալթը այ, » 5
Իւչ » » 2½

Թաշրալար իչին
Պիր սէնէ, մէճիտիյէ 12
Ալթը այ, » 6
Իւչ այ, » 3
Բօսթա ուճրէթի պիւլէ այիտ տիր։

Պիր նիւսխէ 40 փարա մէճիտ

Մանզումէի Էֆքեար

1297 ՐԷՊԻ ՒԻԼ ԷՎՎԷԼ 30. ՄԻԻՆԱՏԻԻ ԷՐՃԻԵԱՍ 1295 ՇՈՒՊԱԹ 28

ԻԼԱՆԼԱՐ

Պիրինճի տէֆա իչին սաթըրը 3 ղշ.
Իքինճի » » » 2 ղշ.
Իւչիւնճիւ » » » 1 ղշ.

Իլան արրասընտա գօնուլմաեան իլանաթ ու իխթարաթըն սաթըրը 5 ղշ.
Մէքթուպլար Կ. Յ. Փանոսեան իսմինէ եազըլըր։

Իսթանպօլտա, Գալաթատա Բէնք չէնպէրի-պազարընտա Իբսի խանընտա Ն. 41։

ԹԷԼԷԿՐԱՖԻՅԷ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Լօնտրա, 9 մարտ

Ղազէթալար գօնթ Պիգոնֆիլտին պիր մէքթուպընը նէշր իտիեօրլար։ Գօնթը միւշարիլէյհ, եազընտա վուգու պուլաճագ ինթիհապլարըն եւրօբա սուլհ ու ասայիշինէ էնճէմրեէթի հայիզ օլաճաղընը խապաթ իթտիքտէն սօնրա, «սուլհ ու ասայիշ գաթիէն միւտոխէլէ իթմէմէք ուսուլի իլէ թէէմին օլընամազ. սուլհըն պագասը իչին ինկիլթէրրանըն եւրօբա մէճլիսինտէ հազըր պուլընմասը վէ հաթթա հէր տէվլէթտէն զիեատէ հայիզի նուֆուզ օլմասը լազըմ տըր» տէմիշ տիր։

Բարիս, 9 մարտ

Մէճլիսի աեան, մէարիֆ նազըրը մ. ժիւլ Ֆէրրինին թագտիմ էյլէտիկի գանօն լայիհասընըն մէզունիեէթի հայիզ օլմաեան րուհանի թարիգաթլարա թալիմ ու թէտրիս հագգընը մէնն իտէն մատտէսինի 129 գուրաեա գարշը 148 գուրա իլէ րէտտ էյլէմիշ տիր։

Աթինա, 9 մարտ

Մէպուսան մէճլիսի, պիւտճէ իլէ բօլիթիգա մէսէլէսի իւզէրինէ միւզաքէրէտէ տէվամ իթմէքտէ տիր։

Մէճլիսի վիւքէլա րէյիսի մ. Գումունտուրօս, պու կիւնքի իճթիմատէ պիր նութգ իրատ իտիպ իշպու նութգ մէճլիսէ զիեատէսիյլէ թէէսիր էյլէմիշ տիր։

Միւշարիլէյհ, մուխալիֆին կիւրուհընըն ասըլ մագսատի, հէյէթի վիւքէլաեը տէօրտիւնճիւ տէֆա օլմագ իւզրէ տիւշիւրմէք քէնտիլէր եէրինէ կէչմէք օլտուղունու պէեան իտմիշ, վէ հիւքիւմէթին պիւտճէ իլէ ահվալը հազըրէտէ իթթիխազ իտիլէճէք թարիգի արզ էյլէմիշ օլտուղունու վէ պու կիպի ահվալտէ, Եունանիսթանըն ... պիր օրտուեա մալիք օլմասը վէ զիրաաթ իլէ եօլլարըն թէրագգըը վէ բէէվիրինէ սայ իթմէսի լազըմ օլտուղու րէյինտէ պուլունտուղունու իլավէթէն տէրմիան էյլէմիշ, վէ խիթամը նութգընտա, մուխալիֆին կիւրուհընըն, Եունանիսթանտա քէսրեթլէ վուգու պուլմագտա օլան ճալիպի խոթիրգա թէպէտտիւլաթա սէպէպիեէթ վիրմէմէք իչին, հէյէթի վիւքէլայը տիւշիւրմէքտէն էվվէլ պիր հէյէթի վիւքէլա թէշքիլ իտէպիլէճէք իգթիտարտա օլուպ օլմատըգլարընը թէտգիգ իթմէսի լազըմ օլտուղունու պէեան էյլէմիշ տիր։

Լօնտրա, 10 մարտ

Սթէնտըրտ ղազէթասընըն Բէթրօսպուրկտան ալտըղը տէրճ իթտիյի պիր թէլէկրաֆնամէեէ նէզարէն, Րուսիա վէլի ահտը իլէ Լօրիս Մէլիգօֆ, իմբէրաթօրա սէրպէստիեէթ եօլընտա պազը գանօնլար նէշր իթմէյի նասիհաթ վիրմէկէ հէմէֆքեար իմիշլէր։

Պէրլինտէն Մօրնինկ Բօսթ ղազէթասընա չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, գօնթ տը Հայմֆէլտ, Իսթանպօլա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթմէզտէն էվվէլ, Եունան մէսէլէսինտէ Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրրաեը իլթիզամ իթմէք իչին թալիմաթ ալմըշ տըր։

Բարիս, 10 մարտ

Սօլ թարաֆ մէպուսանընտան պազըլար, մէարիֆ նազըրը միւսիւ Ֆէրի թարաֆընտան թագտիմ օլընան գանօն լայիհասընըն 7 ինճի պէնտի իւզէրինէ տիւնքի կիւն սէնաթօ թարաֆընտան վիրիլէն գուրա հագգընտա իսթիզահաթ վիւքէլաեա պազը սուալլէր արզ իտէճէքլէր տիր։ Նասաէն իսլահաթ թարաֆլըսը օլան ղազէթալար, աեան մէճլիսինէ գարշը եաշ նազըր, հիւքիւմէթլէրէ գարշը հէնուզ մէրի օլան եաքի գավանինի իճրաեընը թալէպ իտիեօրլար։

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Եանեա ատլիեէ միւֆէթթիշի Օհաննէս էֆէնտի հազրէթլէրինին րութպէյի ուլեա սինըֆը էվվէլինէ թէվճիհ պույրուլմուշ տուր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Ատլիեէ նէզարէթի միւսթէշարլըղը հալաէ, բրէնս Նիգօլա-Վահան էֆէնտի հազրէթլէրինին իլէրուտէ վուգու պուլաճագ թէպտիլէն պիրինճի Մէճիտի, վէ Տէրխասատէթ ատլիեէ միւֆէթթիշի Շէֆիգ էֆէնտի հազրէթլէրինէ թէպտիլէն իւչիւնճիւ րութպէտէն պիրէր գըթա Մէճիտի նիշանը զիշանը իհսան պույրուլմուշ տուր։

—Հինտիսթանտա ղազէթաճըլըգլա չէօհրէթշուար օլարագ, սէ.ր. եաճաթ թարիգիլէ Տէրխասատէթէ վիրուտ իտիպ, պիր միւտտէթտէն պէրու Տէրխասատէթտէ իգամէթ իւզրէ պուլունան վէ պու եազընլարտա Եվրօբաեա աղիմէթ իթմէք իւզրէ օլան Հինտի Մէշհէմէտ Նասրէթ Ալի խան, տիւնքի կիւն պաշ վէքիլ պաշա հազրէթլէրինին հուզուրունա չըգարագ, միւշարիլէյհ հազրէթլէրինէ միւլագաթ իթմիշ տիր։

Հինտիսթան ատաթընտան օլմագ իւզրէ, պիր քիւչիւք ատէմին պիր պիւյիւք զաթ իլէ միւլագաթը վուգուունտէ, քիւչիւք ատէմին պիր հէտիյէ արզ իտէրէք, իպրազը խուլուս իթմէսի գայտէսինէ թէվֆիգան, միւմաիլէյհ Մէշհէմէտ Նասրէթ Ալի խան, պաշ վէքիլ պաշա հազրէթլէրինէ, «Իթթիհատըլ-Իսլամ» նամընտա մէրմէրյուրտէ միւազզէզ թալթորըլըմ» տիպէրէք, նէզտինտէ պուլունան տէօրթ լիրալըգ պիր իթթիհաթ, միւշարիլէյհ հազրէթլէրի մէգպուլ հիմմէթլէրի գապուլ... քէմալի մէմնունիյէթլէ գապուլ պուեուրմուշլար, վէ միւմաիլէյհէ րէ.ք զիեատէ իլթիֆաթ էյլէմիշլէր տիր։

—Արֆատաս վուգու պուլուճան եաղըրըլըմըշ հարիգի րէ.պիր հագգընտա, տիւն ագշամ Պապը Ալիեէ պիր թէլէկրաֆ վիւրուտ իտիպ, մէզքիւր թէլէկրաֆտան, օրատա հարիգ վուգուի չաեաընըն սալը օլմասըը, վէ պու եանգընըն սըրֆ արաճըֆտան էպաշէթ իթտիկի անլաշըլմըշ տըր։

—Վագըթտա օգունտուղունա կէօրէ, Պապը Ալի Եանինա մէսէլէսի իչին պիր Եվրօբա գօմիսիօնու թէշքիլինի իլթիզամ իտէճէքմիշ, Եվրօբա պէեան իթմիշ, վէ ֆագաթ պէհէ մահալ կէօրէ պիր գօմիսիօն թէշքիլի րէտէք օլուր իսէ, թարաֆը Պապը Ալիտէն տախի անտէ ազա պուլունմասը լիւզումունու իւմիթ էյլէմիշ տիր։

—Գարատաղ իմարէթի միւպաշէրէթիյէ սարայի հագգընտա մուխաբէրէն ճանիպը Պապը Ալիտէն վուգու պուլան թէքլիֆի րէտտ էյլէմիշ տիր։

—Իթալիա սէֆիրի գօնթ Գօրթի, պարտաղըն իշպու գարարընը սակլըրի հիւքիւմէթէ սէնիեեէ պազ պէեան իթմիշ տիր։

Իշպու թագրիրաթ Պապը Ալիեան թէքլիֆինէ գարշը բրէնս Նիգօլա թարաֆընտան թէքլիֆին թէսլիմ իտիլմէսի պէեանընտա իսէ, թէքլիֆ Պապը Ալինին թէքլիֆինէ եազըլըճագ օլուպ, ֆագաթ վէքիլի իւթամալարտան պայլըտ օլարագ, վէ գօնթ Գօրթինին իշպու թէքլիֆ իշին Գարատաղ Նամըճայ? լարագ, պիլա թարիխ պիր նէվ իմզալանմըշ վէրտիկի, եանի Պապը Ալինին պունա միւմքին մէրեէթ թէքլիֆ վիրմէսի վէ ճէվապ վիրմէսի, վէ ճէվապ վիրիլմէսի իչին պիր գըսըմ ճանիպլէրէ? ...

միւպաշիրլէրին թէ.քլիֆին րէտտ իթմէսինէ? ճալիպ օլտուղու լագըմ? ...

(Ֆագ տիւ Գօֆոր)

—Հարպիեէ նէզարէթը ճէլիլէսինէ, թախսիսաթ մուգաննէնէսինտէն պիր միւհիմ միգտարընըն թէնզիլի իլէ պու պապտա մալիյէ նէզարէթի իլէ պիր գըթա թէզքէրէ իհտաս? օլունմուշ տուր։

—Մալիեէ նէզարէթը ճէլիլէսինտէն 95 սէնէսի զանեէսինէ գատար օլան գըլմէտէ վէ մանթուգտա իլէ, ատաթըլէրէ? մէվճուտ պիր գըթա թէֆթէրլէրին իշպու հագգընտա գայտ էյլէտիլմէսի նէզարէթը ճէլիլէսինէ պիլտիրիլմէսի գըլտըգըլըմ? իթթիխազ օլունմուշ տուր։

—Գօլ սապագ օրթալըգ ազարթըեը սըրատա Իսթանպօլտա Պօլիս փուշա Ճամասէսինէ մէճլիս իլէ ահվալ պիր քիմէնէն խանէլէրի միւզլէպ տօլունտուրըլըր օլանըն պէ.քէր Սալիհ ազա կէօրիւլ մէրգումուն չիւպէ իտէրէք նազարթ? մէրքէզէ կէօտիւրիլմէսի իչին մէրգում գոյնունտան պիր գամա չըգարբըմ պէքճի իլէ եէրինտէն փուլալ ֆիրարէ չէքմիշ իսէ տէ պագլանըմ թէքրար եագալանարագ մէրքէզէ կէօտիւրիւլմիւշ իսէ տէ, մէրգում էնինէ պիր թագըմ գազլըգլար վէ պու պապտա գալտըրըլմըշ՝ վէ իգտիզասը պու Սալիհ ազա մէրքէզէ պաշ պագըշլարը մէրգում տէֆէր չէքմէքլէ մէշղուլ իլէն Գատըճըգ? մէրքէզինէ թէվզիֆ իտիլմիշ տիր։ Մէճրուհը մէրգումի պահալ? ու հէմէն ագըմ իլէ անտան գամալարտան տօլայը մէտինէ? Խըլիլ? փալաճայ? ճիլպէ իւ Խալիլ? կէտիլէրէք իֆատէլէրի թէզքէր?

—Իսթանպօլտա Սուլթան Մէհէմէտ թարաֆընտա վագը Տէվէ խանը տէնմէքլէ մաարուֆ օլան պիւյիւք վէ քէարկիր պինանըն, մաճէրլէրի եագընտա պիր քիւլիւլէ, ... վէ եագմուրլար սէպէպինէ, պիր գըսըմ տիւվարլարը իլէ պէ.րապէր պիր կէօլ? տէ ալ? պու գըսըմ էսքի պինա իպան? մէրգումէ եանգընտան? ..

—Ճէվատ? ... Իսթանպօլտան 11 ...

թալ?

—Նէօլտօս ղազէթասընըն պէեանընա կէօրէ, պուտուն ագալիմ Սաֆվէթ պաշա հազրէթլէրինին գօնագլարընտա իքէն, պիր իքի շախըս մէճհուլ թարաֆընտան էճգայի նարինէ իլէ մէմլու պիր սանտըգ իլէ սալի գապու խուլիշէքլէ գուլլէյի պարթլէթմէք սուրէթիլէ գօնագըն ... պիր պայ պուզուլմասընա սէպէպ օլունմուշ վէ մէզքիւր սանտըգըն պիր պարչասը իմալաթխանէտէն գոպարըլմըշ իսէ տէ, ... Տէրխասատէթ Ալիմէնէ խասմ? էյլէտիլմէսի իստէճէքլէրի օլան Տիմիթրի Արիսմարքի պէյ, թէվքիֆ իթտիրիլմիշ պուլունմուշ տուր։

—Իթալիա սէֆիրի գօնթ Գօրթինին Բարիս սէֆարէթինէ թայինի օլունաճաղը թէէյիտ իտիլմիշ տիր։ Ֆագ տիւ Գօֆոր ղազէթասը եազըեօր, անճագ գօնթը միւշարիլէյհին, Պապը Ալինին Գարատաղ մէսէլէսի հագգընտա վիրէճէք ճէվապը ալըգ էյլէտիքտէն սօնրա, իտէճէքի մանտըյէթլէ մէյլէքէթի ճանիպինէ կիտէճէկինի խապէր վիրիեօր։

—Եանեա ալտ. փէտրվար 20 թարիխլիյէ եազըլըրտըղընա կէօրէ, գէչ օրատա հէր նէ գատար չէթէլէր տէվամ իթմէքտէ իսէ տէ, հայտուտլար էվվէլքինտէն զիեատէ իճրայի խապասէթ իթմէքտէ տիրլէր։ Ու պէշ կիւն էվվէլ Եանեանըն պէշ սաաթ մէսաֆէսինտէ պուլունան Բաքա խանընտա Գօրֆուեա կիտէն, վէ օրատա խաթիրճամ իչին պիր միւտտէթ թէվգիֆ օլունմուշ օլան եօլճու քեարվանընա օնպէշ քիշի հիւճում իտիպ, պունլարըն նէզտինտէ պուլունան 6,000 լիրաեը ալըր էյլէտիքտէն սօնրա, Մէշհէմէտ նամ քեարվանճի պաշըյը քէ.քիլ? ... օլան պաշըքէ թալիպ? Էօլտիւրմիւշլէր տիր։ Պարպարանէ? օլարագ Ճանաիեյէ? պաշ էյլէյէն Տիրպիզը? մաղազա իւզէրինէ? ..

—Պիր պիւյիւք ... Ատլիեէ? ...

—Պանգը Օսմանի տիրէքթօրու միւսիւ Ֆօսթէրին րաքիպ օլտուղու հայվանը տիւշէրէք անազը զէտէլէնմիշ օլտուղունտան, պիր իքի կիւնտէն պէրու մէմուրիեէթինէ տէվամ իտէմէմիշ իմիշ։

—Եվվէլքի կիւն սապահլէյին, Գալաթատա սիլահ սաթան թիւֆէքճիլէրտէն պիրինին հանէսի, էրքէն մաղազաեը աչմագտա իքէն, իչ խըրսըզ մաղազա իչինէ կիրէրէք, վէ հանէյի աղզընա պիր պէզ սօգարագ, մէրգումու գալթ իթմիշլէր, վէ պու սուրէթլէ ճամէքեանտա պուլունան բէվօլվէրլէրտէն տօգուզ գանէսի ալըպ, վէ հանէյի պաղլարագ թէրք իթմիշլէր, իւչիւնճիւ սօգագ պէքլէ եօլուխալէ? պաղլայըճը? իտիպ? պաշըյը թօբլամըշ իսէ տէ, մէրգումի? օ... գլար քէ.քէ ճամ? ... պէրէկիէ? պազը պէվօլվէրլէրինի գազանմըշլար տըր։ Օ կիւն ագշամ իւզէրի, Գալաթա տէր... պիր Եունանլը թէվգիֆ իլէ, հաճի? կէօտիւրիւլմիւշ, ... վէ եունանլըլարտան պիրի օլտուղու ձըսլըգը? գալմըշ, մէրգումուն չալըշ? մէրգում Պէյօղլու միւթէսարրըֆլըղընա թէվգիֆ օլունմուշ տուր։

—Եվվէլքի կիւն, Պէյօղլունտա Թագսիմ թարաֆընտա վագը տօգ. Թօր Պ... նին խանէսինտէն, կիւնտիւզ վէ միւճէվհէրաթ թագըմը օլարագ, 300 Օսմանլը լիրասը գըյմէթինտէ պիր սիրգաթ վուգու պուլմուշ տուր։

Խանէ.յի մէզքիւր պէսլէմէսինին սանտըղը գապըլթա թարաֆընտան թէհարրի օլունտուղտա, էշեաեը մէզքիւրէտէն պազըլար մէզքիւր սանտըգ տէրունունտէ պուլունմուշ, վէ պէսլէմէնին մէրգումէ պէսլէմէ սոյ ու կիրիֆթ իտիլմիշ տիր։

—Եէրիքէօյ իլէ Րումէլի հիսարընըն? .. ...ընտան? մուխապէրաթ իպգա գըլընմըշ տըր։

—Իսթանպօլտա, Լիմօն իսքէլէսի թարաֆընտա սաքին օլան Միտհալի պիր կէնճ թաճիր, պիր թագըմ պիհաթ խարաֆլար իլէ թէքմիլ սէրմաեէսինի թէլէֆ իթմիշ օլտուղունտան, վէ պու քէրրէ խէֆէտ? քէնտի չէքիլ? օլան պիրատէրլէրինին Իսթանպօլա կէլտիկինի խապէր ալտըղընտան, քէնտի քէնտինի թէլէֆ իթմիշ տիր։

(Մալիեէ թէֆթէրէի միւտիրը ամավի իսմէսինտէն)

Եաֆա սանճաղը էմինինին 37 պին քիսէտը ղուրուշ զիմմէթի թէպէյյէնին էյլէտիքինէ տաիր, ... չէ.քտիրիլէրէք, զիմմէթինին հէմէն թահսիլի իչին հիւթիւմէթը մահալլիեէ միւրաճաաթ օլընտըղը, մահալլի մալիեէ միւֆէթթիշլիքինտէն ալըմ պիր պէյանլը խապէր կէլմիշ տիր։

—Կէչէն կիւն խըտմէթքեարան խառէսի նամը ալթընտա պիր ճէմիէէթ թութուլուպ թէվգըֆ օլընտըղը եազըլմըշ իտի ։ Պու ճէմիէէթ ադասընըն խըմինթադընա տէվամ օլունմագտա օլուպ , պունլար չէհիր էմանէթինին մուտաատէսի ալթընտա ադալը իճթիմա իյլէտիւքլէրի տէրմիան իթմէքտէ օլտուգլարընտան , զապթիէէ նէզարէթի ճէլիլէսի իլէ էմանէթը միւշարիւլէյհա պէյնինտէ պու պապտէ մուխապէրաթ ճերէեան իտիեօր իմիշ ։ Պու ատամլար հէր նէ գատար սէօյլէնտէ իսրար իթմէքտէ իսէլէր տէ , զապթիէէ նէզարէթի պունլարը պիր տոլանտըրըճը դումբանեաքար ատա իտէրէք , իշէ օ նօգթատան պագըեօր իմիշ ։

—Բիւյուտտա նէ մըգտար սիքքէյի մաղշուշէ , եանի ալթըլըգ պէշլիք իւչլիւք վէ պէշլիք վէ մէթալիք իլէ պագըր պուլընտըղընը տիւնքի նիւսխէմիզտէ պիլտիրմիշ իտիք ։ Պու պապտէ ճէրիտէյի Հավատիստէ թաֆսիլի մալիւմաթ կէօրիւլմիւշ օլտըղընտան , տէրճինի մինասիպ կէօրիւիւչիւզ տիւր .

1244 սէնէսինտէն 1259 սէնէսինէ գատար գաթթ ու զարպ օլընան մէսքիւքեաթը մաղշուշէնին մըգտարը ։

Նօգթալըգ Թալիր ... ընան պէշլիք վէ ... իւչլիւք վէ Թէք ... վէ իկիլիք ... վէ ձ բարալըգ	115,003,671 ղրշ
... ալթըլը Թալիր օ... ընան պէշլիք վէ ...	245,454,038 »
... ալթըլըգ վէ իւչլիւք վէ ալթմըշլըգ	137,474,721 »
	498,232,430 ղրշ

[illegible]

64 վէ 65 վէ 66 սէնէ. չըրխտէ էրիտիլէն	940,660 ղրշ
80 սէնէսինտէն 86 սէնէսինէ գատար էրիտիլէն	46,900,000 »
Բէշլիք	17,100,221 »
88 տէն 90 սէնէսինէ գատար էրիտիլէն	56,250,000 »
	121,190,882 ղրշ

Պու հիսապճա թէտավիւլտէ պուլունան սիքքէյի մաղշուշէնին մըգտարը 477,041,547 ղրշ տըր ։

1262 սէնէսինտէն 79 սէնէսինէ գատար գաթ ու զարպ օլունան ղուրուշ սիքքէսինին մըգտարը

Օթխալը	30 ղշ	իւզրէ	2,670,000 ղրշ
»	42 »	»	250,000 »
»	40 »	»	10,300,000 »
»	60 »	»	100,633,000 »
			113,853,000 ղրշ

Բարխտէ պատտըրըլան պագըր սիքքէ տախի իշ պու հիսապըն տախիլինտէ տիր ։

—Ատանատա Թապ ու նէշր օլունան Սէյհան ղազէթասընտա օգունմուշ տուր ։

«Ատանանըն ճանիպը շարգիսինտէ քեային Սէյհան նէհրինին իւզէրինտէ պունտան իքի պին սէնէ էվվէլ եափըլըպ մէշհուր Իսքէնտէրը Րումի իւզէրինտէն կէչմիշ օլան վէ 400 արշըն ուզունլըղը վէ 15 արշըն էնի վէ 22 քէմէր իւզէրինէ պինա օլընմըշ պուլընան քէօփրի եըգըլմաեա մայիլ օլմաղլա, թամիրի թէնսիպ օլընմըշ , վէ խաղինէյէ պար օլմատան իհանէ ագճէլէրինտէն , վէ պէյէտիեէ վարիտաթընտան գարշըլըգլար թէտարիւքի իլէ զաեէթ նէֆիս պիր հալտէ թամիր իթտիրիլմիշ , վէ իքի Թարաֆընտա պուլընան տիվարլարա պիրէր արշըն եւքսէքլիքտէ գօրգուլուգլար եափտըրըլըպ , թէմէլի կիւզէլ Թամիր վէ Թահքիմ օլընըպ , չօսէ վէ ծանա գալտըրըմլարը եափըլմըշ տըր ։

Ատանատա իսլահը մէքեաթիպ ճէմիէէթի նամըյլա պիր ճէմիէէթ թէշքիլ գըլընըպ պու վասըթա իլէ եէտի ատէտ մէքթէպլը իպթիտայիէ աչըլմասընա գարար վէրիլմիշ տիր ։ Շիմտիլիք Ատանատա իքի նիւմունէ մէքթէպի աչըլըպ միւհագգագ տախի մէքթէպլէր իպթիտայիէ թէէսիս իթտիրիլմիշ , վէ Իշիլ վէ Գօզան , վէ Մէրսին , վէ Գաբաթաշ , վէ Թէրսուս մէքթէպ աչըլմըշ իշին , Ատանատա եէթիշտիրիլմիշ մուալլիմլէրտէն իրսալ օլընմըշ տըր ։

Ատանատա զարիֆլէր խասթախանէսի տօնաթըլըրագ պիր տէ նիսա խասթախանէսի եափըլմըշ , վէ նիսաեա մախսուս պիր թէվգըֆխանէ տէ իթխիխազ օլընմըշ տըր ։

—Կէչէն կիւն , Թարիֆսըզ օլմաեան խըսալաթ էմթաասընը կէօմրիւք մէմուրլարընըն պիր ազ քէյֆի մաէշա սուրէթտէ Թախմին իթտիքլէրինի , վէ պինապէրին էմթաայը մէզքիւր իւզէրինէ զիեատէ րէսմ թարհ իյլէտիւքլէրինի եազմըշ իտիք ։ Պիր էհլի վուգուֆ թարաֆընտան պու պապտէ մալիւմաթը ալթինէյի ալտըղըմըզտան պէեանընա միւսարաաթ իյլէրիզ ։ Շէօյլէքի , Պաշը Ալի իլէ տիւէլի ճէնէպիէ պէյնինտէ միւնագըտ օլան թիճարէթ աճտնամէլէրի աճքեամընճա , թիւճճարըն , էմթաասը կէօսթէրիլէն Թախմին գըյմէթինտէն նիւզտէ օն թէնզիլ իթմէէ հագգըլարը վար տըր ։ Իշպու թէնզիլ մատտէսի , էմթաանըն նագլինէ մէսարիֆինէ գարշըլըգ օլմագ իչին կէօսթէրիլմիշ տիր ։ Պու հալտէ պիր Թաճիր , 1000 ֆրանգլըգ էմթաա խըսալ իթտիկի Թագտիրտէ , 900 ֆրանգտան իւզտէ 8 րէսմ վէրմէկէ պորճլու տուր ։

Կէօմրիւք մէէմուրլարը իսէ , պու գայտէյի էսասընտան պօզմախա , վէ մէզքիւր թէնզիլ մատտէսինի գապուլ իթմէմէկէ չալըշմըշլար տըր , վէ մէզքիւր մատտէնին հուքմիւ ի[illegible] գէյմէթինի գըյմէթտէ Թագտիր իթմէքլիկի տիւշիւնմիւշլէր տիր ։ Ֆիլվագը պու նոգթա, մուահէտաթտա նազարը տիգգաթա ալընարագ , բուստամաթ իտարէսի , էմթաա վէ էշեանըն գըյմէթինի , գըյմէթի հագգըգիէսինտէն զիեատէ Թագտիր իտէր իսէ , թիւճճարըն , կէօմրիւք բուստամաթըն այնէն թէէտիեէ իթմէքլիկէ հագգըլ օլմազ չարէթ իթմէքլիկ գըլընմըշ տըր ։ Թագըմ թէէտիեէ օլընուրքի , մուահէտէլէր , այնէն վուգու պուլըտճագ թէէտիեաթտան եւզտէ օնունուն թէնզիլ իւփլէճէկինի գէօր ու իշար իթմէմիշլէր տիր ։ Կէօմրիւք մէմուրլարը իսէ , պու նոգտանտան իսթիֆատէ իտէրէք , քէնտիլէրինի իճրայի թէնզիլէ մէճպուր գըլան աճքեամը քեամիլէն ֆէսխ իթմէքտէ , վէ էմրի թիճարէթի , եա կէօսթէրիլէն ֆէվգէլտէ Թախմին իւզէրինտէն րէսմ իթասընը գապուլէ , վէ եախօտ այնէն թէէտիեէյի րէսմ իլէ , թէնզիլ մատտէսինտէն վազ կէչմէքլիկէ մէճպուր գըլմագտա տըր ։ Նումունէի կէօրիւլմէքտէ տիր , պու իքի ճիհէթ տախի այնի նէթիճէյի հասըլ կէթիրմէքտէ տիր , եանի էմրի թիճարէթ, բուստամաթըն մէնֆաաթընը մուճիպ օլմագ իւզրէ , մուահէտաթըն վիրտիկի մուհսէնաթը գայպ իյլէմէքտէ տիր ։

Շիմտիլիք տէկիլ , կէօմրիւք մէմուրլարը , ալտըգլարը Թալիմաթը Ալիէէ իգթիզասընճա, թէէտիեաթըն նագտէն վուգու պուլմասընը թէրճիհ իլէ , թէնզիլի մուաֆ բաթա միւսայիտ պուլուննադուքլարընտան , թիւճճար իլէ կէօմրիւք մէմուրլարը պէյնինտէ միւնազաա զուհուր իտէ կէլմէքտէ , մէզքիւր ուսուլ իճրա օլունուր իտի ։ Ֆագաթ կէօրիւնիւր քի , չու սօն վագըթլարտա հարպիէէ նազըրը հազրէթլէրինին պագը խըսալաթ էմթաասընըն իչթիեաճը պուլունտուղունտան , բուստամաթ էմանէթի , էմթաայի մէզքիւրէտէն այն րէսմ ալըգը իչին էմր ալմըշ տըր ։ Պու կիւնքի կիւն խաէ ուսուլը էգգիր ալէնէն իճրա օլունմագտա, վէ կէօմրիւք մէէմուրլարը շու մուամէլէտէն վազ կէչմէմէքտէ իսէլէր ։ Իշթէ պու նաան տօլայը կէօմրիւք մէէմուրլարը իլէ թիւճճար պէյինտէ պիր չօգ միւշքիլաթ վէ մուազաաթ վուգուա կէլմէքտէ տիր (Թուրքիէ Պոսթաս)

—Էսիր թիճարէթինին գալտըրըլմասը , վէ էսիրլէրին տէրհալ ազատ իթտիրիլէրէք մինասիպ մահալլէ վէ խանէլէրէ իգամէլէրի իլէ ազալը թէսլիմ իշէրինէ պագըլմաը , վէ օ մագուլէ էսիր կէթիրէն էսիրճիլէրին էկէրշի էլլէրինտէն էսիրին ալընմասը պիր նէվի ճէզա իսէ տէ , պունընլա պէրապէր իւլթաքի թէֆասընտա պիր սէնէ միւտտէթլէ հապս օլընմասը , վէ պը չախսատան թէքրար պէօյլէ պիր հէրքէթ վուգուա կէլիր իսէ , հէր տէֆասընտա իքի հապս միւտտէթինին պիրէր սէնէ իլավէ գըլընմասը ճէմիյէթի գարարտան , վէ մէզքիւր ճէզալարընըն թէնքիտի իլէ հէր Թարաֆճա թէկմիլէն իճրասը ումուրը միւլթէզիմէտէն պուլընտըղընտան , հէր թարաֆճա սուրէթէ Թէմինը իթմէսը Պապը Ալի ճանիպինտէն միւլաեիմ վիլաէթլէրէ Թազիրաթը մագամը կէօնտէրիլմիշ տիր ։

—Սուրէն ղազէթասընտա օգունտուղունա կէօրէ , Թրապիզոն խամտը խըսխամ պուլուրագ , Համիտա վալի փաշա հազրէթլէրի տախի Հալէպ օրտուսուլարը հալէ պու քէրէ տէ րէմիտ օլընմըշ տըր ։

—Եօտէս նամլը Վալիլ զարթտան սիւմօր օլտուգու պին քէյլէնքը պիր գըլթա սէֆինէսինէ Թուրքէստանտան կէլմէկտէ իմիշ , [illegible] լի փուրթունանըն թէհամմիւլ իտէմէյիպ , մէզքիւր սէֆինէ փոտըվարըն իքիիւտի ալթընճը կէչէն կիւնիւ , սաաթ տէօրթ րաատէլէրինտէ Գարատէնիզ պօղազընտա քեային Իսվլիմէ գարիպ եէնի Թալեան իւզէրինտէ գարըպ օլուպ պարպատ օլմուշ , վէ գարթանըն մէրգում իլէ պէշ նէֆէր Թայֆէսի , մէզքիւր պօղազ գուրթարըլընըն մէզքիւրլարը Թալլաղ [illegible] օլմուշ տըր ։

—Պէլճիգա գրալընըն գէրիմէսիլէ Աֆրիգա մէլի աչտըղը րէսմի իզտիվաճլարը վուգու պուլաճաղընը , տիւնքի կիւն Պէլճիգա սէֆարէթի Ճէրճէմանը Պապը Ալիէէ րէսմէն իֆատէ իյլէմիշ տիր ։

ԱՀՎԱԼԸ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ

ԳԸՊՐԸԶ

Դըպրըզ ատասը , Ցէվէթի Ալիէնին սօն տէրէճէյէ գատար վէթ[illegible]թինտէ , եանի 1571 սէնէսինտէ , Վէնէտիքլիլէրին էլինտէն զապթ օլունմուշ , վէ մալի տէ 100,000 ֆլօրին օլմուշ տըր ։

Պիրինճի Սուլթան Սէլիմ , զամէն 1516 տա Սուրիեայը , վէ 1517 տէ Մըսըրը , վէ 1518 տէ տախի Արապիսթանը զապթ իյլէմիշ իտի ։

Ֆագաթ Սուլթան Սէլիմ , Արապիսթանըն զապթընտան իքի սէնէ սօնրա վէֆաթ իտիպ , օղլու Իքինճի Սուլթան Սիւլէյման , Թախթը Օսմանիէ ճուլուս իյլէտիւքինտէ , Թէքմիլ միւսաքեթի էօրիւնիւ, ֆիւթուհաթը ասքէրիէյէ հասր իտէրէք , Աւրուբայը ֆէթհ իթմէք [illegible] Թրանսիլվանիա էեալէթինի զապթ իյլէտիւքի կիպի , Ուլահ Պուղտանը տախի ֆէթհ իտէրէք , մէմալիքի Օսմանիէ իլէ իլհագ իթմիշ , Մաճարլարը տախի վուրտուգտան սօնրա , Պէլկրատ շէհրինի ալմըշ , 1522 սէնէսինտէ Րօտօս ճէզիրէսինի տէ զապթ իյլէմիշ , վէ հաթթա , Հինտիսթանտա Բօրթիւկէզլէրին հիւքիւմէթինտէ օլան մէմլէքէթէ գատար հիւճում իթմիշ իտի ։

Օլ վագըթլար , Մալթա ատասը տա , Սէն Ժան Շօվալիէլէրի խըսուրէթինտէ օլուպ , Սուլթան Սիւլէյման , 1565 սէնէսինտէ մէզքիւր ճէզիրէյի տախի տէօրթ պէշ այ մուհասէրէ իթմիշ վէ 20-30 պին քիշի գատար տա ասքէր թէլէֆ իթմիշ իսէ տէ , Նիհայէթ անըն զապթընա մուվաֆֆագ օլամամըշ տըր ։

Մալթա մուհասէրէսի տախի , չէտին մուհասէրէլէրտէն պիրիսի տիր, վէ օլ վագըթ գուլլանըլմըշ օլան սիլահլարըն միւզէխանէսի , Մալթայա կիտէնլէր իչին սէյր օլունաճագ պիր մահալ օլմուշ իտի ։

Մէզքիւր մուհարէպէտէ Օսմանլըլարըն իսթիմալ իյլէմիշ օլտուգլարը պիր թօբու , կէօզլիւմիւզ իլէ կէօրտիւք մէզքիւր միւզէխանէտէ . պու թօբ , կէմի հալաթը կիպի գանկալ գանկալ զըվրըլմըշ իտէն եաբըլմըշ վէ իշի տիշի ղիֆթլէնմիշ իտի ։

Պէօյլէճէ Մալթա սէֆէրինտէ Սուլթան Սիւլէյմանըն իւմիտի պօշա չըգտըղընտան սօնրա , տէվրի սէնէսի քէնտիսի տախի վէֆաթ իտիպ , օղլու Իքինճի Սուլթան Սէլիմ , Թախթա կէչտի ։

Իքինճի Սուլթան Սէլիմ , Իսպանիայա գարշը իւսեան հարպ իտիպ , ֆագաթ մէզքիւր մուհարէպէտէ մուվաֆֆագըյէթ պուլամամըշ , Վէնէտիք ճիւմհուրիէթի էլինտէ պուլունան Գըպրըզ ճէզիրէսինի կիւրիւնլէրտէ զապթ իթմէքլիկէ [illegible] եւզ սէնէլէն զիեատէ պագը վէ միրաւ իթմիշ , վէ մէզքիւր ուզուն միւտտէթ զարֆընտա , բօլիթիգաճա հէչ պիր միւհիմ ռօլ օյնամամըշ , քէնտի ճէսամէթի վէ էհէմմիէթի իլէ պէրապէր [illegible] ։

Գարս շէհրի , Օսմանլըլար էլինտէ պուլունտուգճա , Րուսլարըն պիր կիւն Սուրիեայա վէ Անատօլիա [illegible] գանալընա գատար իլէրլէմէ , Ինկիլիզլէրին Հինտիսթանա կիտէճէք էն գըսա թարիգի տա խէճէքլէրինտէն պիր գօրգուսըլ օլամազ իտի ։

Ֆագաթ շէհրի մէզքիւրուն իշ պու սօն մուհարէպէտէ Րուսիէէ էլինէ կէչմիշ օլմասը , իշին հալի մէյտանա կէլմիշ ։

Գարս շէհրի , Րուսլար իշին Անատօլու գափուսունուն անախթարը տըր , վէ իշին հազըրլամագ հալ սէօյլէմէք իչին , Րուսլարըն ալտըղը սօն մուհարէպէլէրտէ իթտիքլէրի օլ աղըր ֆէտաքեարլըգլարընա միւքաֆաթ օլսուն [illegible] պիր չէյ վար իսէ , ախէր , Գարս շէհրինին քէնտի էլլէրինէ կէչմէսի օլմագ տըր ։

Անատօլու գափուսունուն անախթարը , Րուսլարըն էլինտէ գալըրսա գալսըն օլամազ . [illegible] պէք միւհիմ պիր չէյ իտի [illegible] Ինկիլթէրրա տէվլէթի [illegible] մագսատլարը Թէէսիրինի գըլըրմաղ իտի ։

Պու միւվագէնէ , Գըպրըզ ատասընըն , Ինկիլթէրա տէվլէթի խըտարէսինէ կէչմիշ օլմասը տըր ։

Գարս շէհրի , Անատօլու գափուսունուն անախթարը տըր տէտիք . պէք պէյլէ . ֆագաթ պու անախթար , գափուսու տիշարըտան աշըլըպճագ անախթար օլուպ , մէզքիւր գափուսունուն իչէրի Թարաֆընտան պիր տէմիր գօլ թագըլարագ մէքեանիքի վէրիլմէկինտէ , արթըգ անախթարըն պաշգա էլլէրէ կէչմիշ օլմասընըն էվվէլքի էհէմմիէթի գալմամըշ օլուր ։

Իշթէ շիմտի Գըպրըզ ատասը , իշպու տէմիր գօլուն խըտմէթինի կէօրմէքէ թախսիս օլունմուշ տուր ։

Ֆագաթ , մէմուլ օլունան պէօյլէ պիր խըտմէթ , իշտէ մէնֆաաթլարը օլանլարըն Թէքմիլ արզուլարը իւզրէ պազա չըգաբիլէճէ՞գ մի , վէ խանէնին իչինտէ պուլունանլար վէ անլարըն տօստլարը եախօտ ալէգատարլարը, արթըգ րահաթը թամմէ իւզրէ քէնտի ույգուլարընա տէվամ իտէպիլէճէքլէ՞ր մի . պուրալարը պիր Թագըմ հալլէր՞ Թալի օլուպ , գաթի պիր հիւքմ վէրիլէմէզ . պէք չօգ մասարէֆլէր կէօրի , պու մասարէֆին հալլի տախի , վագըթա արկէտէլմալը տըր ։

Պիզ անճագ շունու իֆնա օլընլարտանըզ քի , Գըպրըզ ատասընըն , Ինկիլթէրրա խըտարէսի Թահթընա ալընմասը , Լօրտ Պիգընսֆիլտին պիւյիւք իշլէրինտէն պիրիսի օլուպ , իշին տէրինլէրի միւլահաղա օլունմագտա , Անատօլունուն պագասը իշին տախի , պէք միւհիմ պիր թէէսիր օլմուշ տուր ։

Պու տէֆաքի մուհարէպէ պաշթը , Րումէլինի վէ Անատօլուտա , ատէթա Րուսիանըն մէրհամէթինէ Թապի պիր հալէ կէթիրմիշտի , Ինկիլիզլէրին նէ տէրէճէտէ թէլաշ [illegible] Իսթանպօլա վէ Չանագ Գալէա պօղազընա տօղրու , եախօտ ձնա եագըն պիր Հալտէ պուլունտուգլարը , Թարիխըն , տիւնեա իւզէրինտէ եալընըզ պիրէր ատէտ օլարագ իհսան իթմիշ օլտուղու Գարա Տէնիզի վէ Մարմարա Տէնիզի , Րուսիա տէվլէթինին հիւքմինէ Թապի պիր հալտէ պուլունաճագ իտի . վէ արթըգ էօյլէ պիր պիւյիւք վէ թէճավիւզի տէվլէթ էլինտէ , իսթէնիլիրսէ վագըթ Չանագ Գալէա պօղազը կիպի իշէրի կիրիլմէսինի մըսքիւնսիզ պիր հալէ կօեան պիր տէմիր գափու իլէ [illegible] մէթանէթ քէսպ իտէճէք մէզքիւր տէնիզլէրին , պութիւն Եւրօփայա վէ ալէլխուսուս Ինկիլթէրրայա գարշը նէ տէհշէթլի գուվվէթ օլաճագը , վէ մէզքիւր տէնիզլէրտէ նէ՞ գըլըմ տօնանմալար պէսլէնէճէյի Թարիֆէ հաճէթ տէյիլ տիր ։

Քէզալիք տախի Թարաֆտան , Սուրիէ վէ Ֆիրաթ օվասը տախի , Րուսիանըն էլինէ տիւշմէք թէհլիքէսինտէ պուլունտուգլարընտան , Սուվէյիշ Գանալը վէ պինաէն ալէյհ Հինտիսթանըն տախի , ազ թէհլիքէտէ պուլունմազ օլմազ ։

Ինկիլթէրրա , պիր կիւն Նէթիճէսի պու հալլէրտէ գարար գըլապիլէն պիր Թարիքէ հիչ պիր վէճհ իլէ միւսաատէ իտէմէզ . վէ անը մէնն իթմէք իչին , իշի աչըգտան աչըգա միւհարէպէ տայիրէսինէ գատար կէթիրտիկի տէ մալիւմ տիր ։

Րուսիա տէվլէթի , Ինկիլթէրրանըն մուհարէպէ թէհտիտի միւվաճէհէսինտէ , Իսլահաթի սահիհ իւնտիրմէյէ մէճպուր օլտու . ֆագաթ Թէհտիտէ էհէմմիէթ վէրմէմէզլիք Թէէսիր օլունմուշ օլուր տի իսէ [illegible]

Րուսիանըն , կէրէք Րումէլինտէ վէ կէրէք Անատօլուտա , եա տօղրուտան տօղրու եախօտ տօլայը-

տան պիր ատըմ տահա խըէրլի կէլմէսի, արթըգ հազըմ օլունամաեաճագ բոր։

Իմտի Պէրլին Գօնֆէրանսընտա, Ինկիլթէրրա տէվլէթի Ռուսիանըն Ռումէլի ճիհէթինտէն պիր ատըմ տահա պէրիյէ կէլմէսինի մէնն իթմէք մէմուրիեէթինի Ավուսթրիանըն պաշընա սարտըգտան սօնրա, Անատօլու ճիհէթինտէն իլէրու կէլմէսինին էօնիւնի ալմագ մէմուրիեէթինի տախի քէնտի իւզէրինէ ալտը. չիւնքի Ռումէլի ճիհէթինտէն օլան մազարրաթ պաշգա տէվլէթլէրէ տախի, վէ խուսուսի իլէ Ավուսթրիայա րաճի իքէն, Անատօլու ճիհէթինտէ իսէ, Ինկիլթէրրաեան պաշգա հիչ պիր տէվլէթէ խիչպիր քէօչէսի պուլունմամագտա իտի։

Իշթէ պունտան նէշէթ էթտի, իլէրուտէ Անատօլուտան արթըգ պիր բարմագ եէր պիլէ գաբտըրմամագ իչին, Տէվլէթի Ալիյէ իլէ Ինկիլթէրրա Տէվլէթի պէյնինտէ ագտ օլունան իթթիֆագը թէտաֆիւի, քի Գըպրըզ Ահտնամէսի թէսմիյէ օլունուեօր։

Մէզքիւր իթթիֆագըն նէթիճէսի օլարագ, Գըպրըզ ատասընըն Ինկիլթէրրա իտարէսինէ կէչմէսինէ լիւզում կէօրիւլտիւ։

Զիրա քի, չայէտ իլէրուտէ պիր Ռուսիա մուհարէպէսի տահա զուհուր իլէտիլիրսէ, Ինկիլթէրրա տէվլէթի, վագըթ զայի իթմէյէրէք Օսմանլը օրտուսունուն իմտատընա եէթիշմէք իչին, մուտաֆաա մէրթէպէ էրզրումա եագըն պիր տէնիզ մէվգիրընա ահիպ պուլունմալը իտի, քէնտինէ տէ եագըն պուլունան սուլարտա. վէ պունուն իչին տէ հազըրլամըն Գըպրըզ ատասընտան տահա մունասիպ պիր մահէլլ պուլունամազ իտի։

Գըպրըզ ատասը, Իսքէնտէրունի հէմէն նըսֆը գատար էրզրումա եագըն օլտուգտան պաշգա, Սուրիանըն տախի օլ տէրէճէտէ իմթիտատինտէ պուլունմագտա տըր քի, ատէթա Պէյրութ, Եաֆա Իսքէնտէրուն կիպի, անըն պիր լիմանը սայըլապիլիր։

Պունտանտա մատա, հէմ ճէզիրէ օլտուղունտան, Ինկիլիզլէրին հիչ պիր տէվլէթին պիր հիւճումը գօրգուսըրը օլմաեարագ սէրպէսթճէ հարէքէթ իլէմէլէրինէ, վէ հէմ տէ, մուհարէպէնին նէթիճէսի հէր նէ տախի օլսա, հէր հալտէ Սուրիանըն վէ Սուվէյշ Գանալընըն մուհաֆազասընա բէք մուէսսիր սուրէթտէ եարտըմ իտմէքլիյէ մուսայիտ պիր մէվգիի ալըմ տըր։

Ինկիլիզլէր, Գըպրըզ ճէզիրէսինի, էտէվաթը աւքերիէ ամպարը խտէճէքլէր տիր. վէ պու խուսուստա նէ մուքէմմէլ պիր հալէ գօյ խտէճէքլէրի թարիֆէ հաճէթ տէյիլ տիր։

Իշթէ Գարս իլէ պէրապէր, Անատօլու գաբուսունուն անահթարը տախի Ռուսիա տէվլէթի էլինէ կէչտի իսէ, պու սուրէթլէ Գըպրըզ ատասը տախի, մէզքիւր գաբունուն արգասընտա տէմիր գօլ հիւքմիւնէ գօնուլ, վէ պու գօլուն զահմէթլէ մազարրաթը կէրէ՛ կիպի թամիր օլունուշ տուր։

Արզիւ, իւմիտ, վէ իթթիգատըմըզ չու տուր քի, Թարաֆէյնտէն վուգու պուլաճագ հիւսնի իւթթիգաճ, Գըպրըզ ճէզիրէսինէ Թախսիս օլունան պիւյիւք մէմուրիեէթի, պիւյիւք սէմէրէլէրէ նայիլ գըլաճագ տըր։

Պէրլին ահտնամէսինտէ, Ինկիլթէրրա տէվլէթի էրզրումա գուրթարըը, վէ հէմ տէ պիւյիւք էհէմմիեէթ վիրէրէք գուրթարտը։

Զիրա քի Լօրտ Պիգընսֆիլտ էյի պիլիր իտի քի, Թիւրքլէր, Անատօլու գըլթասընտանէ եօլտա մուհարէպէ իթմէքլիյի չօգ ատամա սօրմազլար. չիւնքի հէմ էստի օլան գուվվէթլէրի մէնպաալընտա, վէ հէմ տէ հէր քէնտիլէրէ աստըթ օլան էհալի իչինտէ հարէքէթ իտէճէքլէր տիր. վէ շայէտ իլէրուտէ պիր մուհարէպէ տահա վուգու պուլտուղունտա, Ռուսիա տէվլէթի հէր նէ ազըմ գուվվէթլէ տախի հիւճումա պաշլասա, Ինկիլիզ ասաքիրի վէ Ինկիլիզ իտարէսի մէյտանը մուհարէպէյէ վարըլ օլմա գատար, էրզրում գալէսը իւզէրինտէ թէմէվվիւճ իտէն սանճագ, էսնէայ եօլտըը սանճագը օլաճագ տըր։

Գըպրըզտան Հալէպէ, Հալէպտէն Տիարպէքիրէ, վէ Տիարպէքիրտէն տախի Վանա վէ էրզրումա օլ գատար եագըն վէ օլ գատար սուհուլէթլէ օրտու նագլ իտիլէպիլիր պիր մարիգ տըր քի, Ռուսյալըն Գարս մէվգիրընա գարշը, Ինկիլիզլէր, Գըպրըզ ատասընտան տահա զիեատէ մուստահքէմ պիր մահէլլ թաասիվուր իտէմէզլէր իտի. եօգսա, Գըպրըզ ատասը բիր ճէսիմ վէ հէմէն Կիրիտ ատասը ճէսամէթինտէ պիւյիւք պիր ճզիրէ իտէ տէ, էօյլէ մուհասըճա է թիճարէթճէ բէք տէ Ինկիլիզլէրին հաւէսինի ատտէթ իտէճէքպիր հալի պուլունմամագտա իտի։

Իմտի էկէր Գըպրըզ ճէզիրէսի, մէմուլ օլունտուղու կիպի, Անատօլունուն պազասընա պու սէրէճէտէ պիւյիւք խըտմէթտէ պուլունաճագ իսէ, Իքինճի Սուլթան Սէլիմին թա իւչ եիւզ սէնէ էվվէլլէրի 100 պին լիրան գանը իլ անը սաթըն ալապիլտիկ օլմաը տիհատ. լէ կիւմիշ օլմաեաճագ, վէպէլքի տէ Իրանը ֆէթհ իթմէքտէն հաճա դիեատէ զըմէթի պուլունմուշ օլաճագ տըր։

ԱՏԱԹ ՈՒ ՌԻՍՈՒՄ

8

ՔԻԼԻՍԷՃԷ ՆԻՔԵՀ

Կէրէք փուրիւտէ վէ կէրէք պիյիւք չէհիրլէրտէ, քիլիսէճէ պաշսալը, բէնճինդիգ վէ ճըլմաա իրթէսի կիւնլէրի, ալաֆրանկա սապահըն սաաթ ալթըընտան, ալաթուրքա սաաթ պիրինէ գատար իճրա խտիլիր։

Էկէր պիր պաակըն պունլարտան պաշգա պիր կիւն իճրա խտիլմէսի արզու օլունուր իսէ, քիլիսէնին պաշ բաբասընա էվվէլինտէն խապէր վիրիլմէլի տիր։

Էկէր պիր ատէմ, քէնտի եագըն խըսըմլարընտան, մէսէլա տայը վէ ամճա գըզլարընտան պիրի իլէ վէ եախօտ քէնտի պալտըզը իլէ էվլէնմէքլիքէ պօրճլու պուլունուր իսէ, էվվէլինտէն, հէմ Ռօմատան վէ հէմ տէ հիւքիւմէթտէն, իւնէ բէտտինին նէչրինտէն էվվէլ, քիլիսէի պաշ բաբասը մաըիֆէթիյլէ ըուխսաթ թալէպ իլէմէլի տիր։

ԻԼԱՆԸ ՌԷՍՄԻ

Իւնը րէսմի իքի մուհէլլէտէ, եանի հէմ գըզըն վէ հէմ տէ էրքէյին մուհէլլէսինտէ նէչր իթմէլիմէլի տիր։

Էրքէք վէ գըզ իքիսի պիր մէլէքէթտէ սաքին օլմագտա իտէլէր, պաակ ադըը, ալէտէվվիլէ գըզըն պուլունտուղու մահէլլէ քիլիսէսինտէ իճրա խտիլիր, ֆագաթ, էկէր էրքէյին պուլունտուղու մահէլլէ քիլիսէսինտէ իճրա իթտիրմէքլիք միննաթ կէօրիւլիւր իսէ, օ տախի ճայիզ տիր։

Շայէտ էկէր, նէ էրքէյին վէ նէ տէ գըզըն պուլունտուղուը մահէլլէլէրին քիլիսէլէրինտէ իճրա իթտիրմէքլիք տէ, սայիր պիր քիլիսէտէ իճրա իթտիրմէք իսթէնիլիր իսէ, օլ վագըթ խասսէթէն վէ թահրիրէն օլտուղու, վէ Նիգամը սայիրէսինտէ պուլունտուղու հալտէ, քէնտի քիլիսէլէրի պաշ բաբասըրընտան պիրէր ըուխսաթնամէ թահսիլ իթմէլէրի իգթիզա իտէր։

Էկէր օլ պապատէ, մէզքիւր քիլիսէլէր պաշ բաբասըրը Թարաֆընտան պիր մուհմաաթ գուհուր իտէր իսէ, օլ վագըթ պա խիթիտա, մէզքիւր քիլիսէլէրին եպիսկօպոսլարընա մուրաճաաթ իթմէլիք լազըմ կէլիր։

Էկէր, պիր պաակըն եա պիւյիւք բէրհիզ վ. եախօտ ծնունտ բէրհիզի իչինտէ իճրա իտիլմէսի իգթիզա իտէր իսէ, սէմթին եպիսկոպոսունտան պիր ըուխսաթնամէ թահսիլ լազըմ տըր։

Էկէր պիր խըրիսթիեան, պիր եէհուտի վէ եախօտ պիր Իսլամ իլէ էվլէնմէք իսթէր իսէ, էվվէլինտէն, Ռօմա հազրէթլէրի Թարաֆընտան պիր մուսաատէնամէ թահսիլ օլունմալը տըր։

Քիլիսէճէ իճրա օլունաճագ օլան պիր պաակ, էվվէլինտէն իւչ բազար կիւնիւ իւստ իւստէ նէշր իտիլմէլիք իգթիզա իտէր իսէ տէ, հինի իգթիզատէ եալընըզ պիր տէֆաը տախի քէաֆի սայըլապիլիր, ֆագաթ պու իքի հալտէ տախի, հիւքիւմէթէ թէսլիմ լազըմ կէլէն էվրագըն թէսլիմ խտիլմիչ օլմասընա տայիր, էվլէնէճէքլէրին ետլէրինտէ պիր չէհատէթնամէ պուլունմալը տըր։

ԷՎՐԱԳԸ ԼԱԶԻՄԷ

Պաակըն իճրասընտան իքի իւչ կիւն էվվէլ, մահէլլէնին պաշ բաբասընա, չու ատիտէքի էվրագըն թէսլիմի իգթիզա իտէր։

Պիրինճի, խաստավանանք օլտուշ օլտուգլարընա տայիր պիր թէզքէրէ։

Իքինճի. գաչ քիլիսէտէ նէչրի իլան իտիլմէքլիք իգթիզա իտտիշ իսէ, անլէրին իճրա իտիլտիչ օլտուղընա տայիր պիր չէհատէթնամէ։

Իւչիւնճիւ. փաֆթիզ օլտուշ օլտուգլարընա տայիր պիր թասթիգնամէ։

Էկէր վաֆթիզ թասթիգնամէսինի թէտարիքտէ պիր մուշքիւլաթ զուհուր իտէր իսէ, եալընըզ իւք Հաղորդութիւնու ալտըշ օլտուգլարնը իսպաթ իթմէլէրի տախի քէաֆի սայըլըր։ Ֆագաթ, պայլը մահէլլէլէր տէ վար տըր քի, մէզքիւր իքի խուսուս իչին տախի պիրէր չէհատէթնամէ պուլունմասը իգթիզա իտէճէքլիկինտէն, պունլարըն իլմնէչրինտէն էվվէլ, եանի սոն տագըգալարտա պիր մուտախալէթ հասըլ օլմասըն իչին, թէտարիք իտիլմիչ պուլունմասը, էմրի պասիրէթտէն տիր։

Էկէր էվլէնէճէքլէր, տուլ իսէլէր, մէզքիւր սոնրաքի իքի չէհատէթնամէլէրտէն պիր լիւզում կէօրիւլմէյիպ, իլք էվլէլքի պաակլարընըն չէհատէթնամէլէրի իլէ, պիրինին գօճասընըն, վէ տիկէրինին տախի զէվճէսինին վէֆաթ իթմիչ օլտուգլարընա տայիր թասթիգնամէ իպրազը քէաֆի տիր։

(Տէվ-ի)

ԼՍԱՐԱՆ

ԸՆԹԵՐՑԱՍԻՐԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Ի ԹԱՏՐՈՆԻ ԲԱՐԵՍԷՐ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ՅՕՐԹԱԳԻՒՂ
Գ. ՇՐՋԱՆ Զ. ԵՐԵԿՈՅԹ
1880 փետր. 29 ուրբաթ գիշեր ի ժամ 2

—

ՄԱՍՆ Ա.

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ Ց. Էֆ. Շահնզր.
ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴՈՒԹԻՒՆ
Ի ԿՈՎԿԱՍ
Պաթում, Քօթի, Տփղիս,
Երեւան, Էջմիածին, Բիւրական,
Աղէքսանդրապօլ, Ախալքաղաք,
եւ Ախալցխա,

—

ՄԱՍՆ Բ.

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ—(Նոյն)
ՀԱՑՔ ԵՒ ՎՐԱՑԻՔ
Բարք Ընկերական եւ Քաղաքական
վիճակ

ԿԻԶԷ ՍՈՒԼԹԱՆԸ

(96)

—

օլուեօրում։ Եալպէթթէ մէրգում, պէօյլէ պիր մուհիմմ մասատէ իչին պուրաեա կէլէճէք տիր։

Ֆիլվագը Մ. տը Բէրժան, եազտըղը մէքթուպ իւզէրինէ ուզուն միւտտէթ պէքլէմէտի, չիւնքի Մ. տը Բէրժան, պիր ազ էվվէլ Ամպրուազ Նամ խըզմէթքեարըն Թարիֆի իւզրէ, բէնիմ վէ գուվվէթսիզ օլտուղու հալտէ, քէնտի եազը օտասընա կէլէրէք, Մ. տը Բէրժանըն էլինի թութմուշ, վէ քէմալի մուհապպէթլէ մէրգում իլէ Թօգալաշտըգտան սօնրա, պիր գօլթուգտա սանտալեէյէ օթուրտու, չիւնքի բէկլիչի հալէ նազարէն, կիւճ իլէ աեագտա տուրապիլմէքտէ իտի։ Պաւէհու, մէրգում իհթիեար, պիր խիհէմէ ալարագ, քէնտի եաշընտա օթուրմասը իչին պարօնա պիր իշարէթ իտիպ,

—Էվլատըմ, տէտի, թա իպթիտատան արզունուզու իճրա իտէմէտիկիմ իչին աֆվըմըզը րիճա իտէրիմ։ Սիզ պիլիրսինիզ քի, պէն սիզի սէվէրիմ, վէ սիզի կէօրմէքլէ քէնտիմի մէսուտ ատտ իթմէքտէյիմ, ֆագաթ օլ գատար միհն ու մէշագգաթ իչինտէ պուլունուեօրում, վէ ճանէն վէ պէտէնէն օլ մէրթէպէ մէյուսիյէթ հալինտէյիմ քի, Թարաֆիմըզտան ֆէվգէլատէ պիր մուազզըզիեէթ միւշահէտէ։ Սիզ իսէ, պու խուսուստա խըզար իթմիշ օլմալըզըլա, բէք էյի իթտինիզ։ Իմտի, աօսըթում, իշթէ կէլտիմ, սիզգամիլէ սիզի տինլէնէճէկիմ, սէօզ վէրիրիմ։

—Միւսիւ տիւգ, տէեու մուգապէլէ իթտի Բէրժան, էվվէլ պէ էվվէլ միւսաատէնիզլէ չունու սիզէ սիւալ իտմէք իսթէրիմ քի, կէօստէրտիկիմ մէքթուպու օգուտունուզ մու։

—Էվվէթ, օգուտում, ֆագաթ հիչ պիր շէյ անլաեամատըմ, չիւնքի տաղընըգ օլան ֆիքրիմ իլէ օգուտուղում, էճէլէ գարշըընէնկլէշմէք իհթիմալի մունէաատը չըգարտըմ։ Վագըա պու եօլտա անլաըլըլմըն պիր տիվանէլիք օլտուղունու պիլիր իտիմ տէ, նէ չարէ, ալըմ պաշըմտա օլմաըը ճիհէթլէ, չիւպհէսիզ լըճէ օգուեամամըշ, վէ եախօտ անլաեամամըշ օլմալըըըմ։

—Էօյլէ, միւսիւ տիւգ, բէք իյի օգումուշ, վէ բէք կիւզէլ անլամըշըընըզ, տէեու ճէվապ վէրտի Բէրժան։

Տիվանէլիկի պիրինճի տէֆա օլարագ զահիր օլան ատէմ իւզէրինէ նէ եօլտա թէաճճիւպ վէ իգթիրապ իլէ նազար օլունուր իսէ, Մ. տը Սիմէօզ տախի Լիւք տը Բէրժանա օ եօլտա նազար իթտի։

Լիւք, խամէ սահիպինին պագըշընը անլաեարագ, սէօյլէտիկինի թաստիգ վէ թէէքքիտ իթմէք Թարզընտա, պաշընը սալլատը։ Տիւգ իսէ, չու վէճհ իլէ ճէվապ վիրտի.

—Միւսիւ պարօն, սիզ պիր քիպարզատէ, ալիճէնապ վէ համիյէթլու զաթսընըզ, վէ հիչ չիւպհէմ եօգ տուր քի, սիզ պու էվտէ, վէ աչըլմըշ օլան պիր մազպէրէ հուզուրունտա, մէյուսիյէթ իչինտէ պուլունան պիր իհթիեարը խըթիրլա իթմէք իչին կէլմէմիշսինիզ տիր։ Իմտի Ալլահ աշգընա օլսուն, իֆատէնիզի իզահ իտինիզ, վէ նէ տիմէք իսթէտիկինիզի, վէ պու սուրէթլէ պանա կէթիրմիշ օլտուղունուզ զարիֆ վէ տիվանէճէ իւմիտի աէօյլէյինիզ։

—Միւսիւ տիւգ, տէտի Բէրժան, սէվկինէ տէնիլէն տույղու, քէտէր տույղուսու կիպի ինսանըն թէլէֆինի մուճիպ օլապիլիր։ Իմտի սիզ, սէվկինիզ տույղուսունա գարշը գըմամ տէրէճէտէ գուվվէթլիմիսինիզ։

—Նէ՞ սէօյլէեօրսունուզ, միւսիւ պարօն, պէն արթըգ պու տիւնեատա սէվկինէ տույղուսու հիս իտէպիլի՞րմիյիմ։

—Պէլքի իտէպիլիրսինիզ։

—Տըզըմ էօլմիչ օլտուղու հալտէ, կիմէ ճէքիմ էլլիսէլէրին վէ թաչըետաղըմ եիւրէկին եաս ու մաթէմի, տայիմ վէ էպէտի օլաճագ տըր։

—O տա չիւպհէլի տիր։

Պիր լիրան նաչը կըլմանիզ իտիլտիկինտէ նասըլ տիլմըրէր իսէ, Մ. տը Սիմէօզ տախի օ եօլտա տիթրէտի, վէ քէլամա տէվամ իթտի,

—Միւսիւ պարօն, տէտի, պու հիքմէթլի քէլամլարըն մանէաըընը վէրինիզ, վէ գարանլըգ ալթընտա կիզլէնմիչ պուլունան բըշըր կէօսթէրինիզ։

—Միւսիւ տիւգ, իքի տէֆա փուզու պուլան պիր բէյգամպէրլիք, մազմուազէլ տը Սիմէօզին մուհլիք պիր մուխաթարաեա տուչար օլաճաղընը թէհտիտ, վէ պու տիւնեատա մէզքիւր մուխաթարանըը տէֆ իտէպիլիր եալընըզ պէն օլտուղումու պէեան իթմէքտէյիմ իտի։

—Սիզ տէ պիլիրսինիզ քի, մէզքիւր բէյգամպէրլիկին ալը չըգմատը, չիւնքի ժան էլտէն կիթտիկի հալտէ, սիզ տախի մէզպուրէյի գուրթարամատընըզ։

—Կէչմիշ զէմանըն եագմապզըրը միւսթագպէլ եագապիլիր։

—Տահա միւսթագպէլ գալտը՞ մը։ Պէնճէ, զըզըմ էօլմիչ օլտուղու Թագտիրտէ, միւսթագպէլ տէ խիթամ պուլմուչ տուր։ Էվվէթ, ժան էօլտի, վէ էճէլ պիր քէրրէ ալըչէսինի ալտըղը չիքարը պիր տախի պրագմազ։

—Ժաքըն գըզը ատ ու՞ էօրմուսունուզ, քէզալիք Ղազարեան մէզարտան գալգըպ եիւրիւտիւկի խաթըրընըզտա տէյի՞լ մի տիր։

—Սիզ տէ, պու միւճիզէլէրի իճրա իտէն Հազզ Թէալա հազրէթինի ունուտու՞եօրսունուզ։

—Միւսիւ տիւգ, պիր ազ էվվէլ սիզէ եազտըղըմ թէզքէրէտէ, [illegible] Իշթէ պու եազտըղըմ հազզտաթը հալ իտի։

—Սիզ տէ օ մահրէմի էսրարլարտան պիր՞միսինիզ, վէ մէզքիւր սըրլարտան պիրինէ օլունմալը՞ քմիսինիզ։

—Պէլքի, տէտի պարօն։

Պիր ազ վագըթտան պէրի խտի քի, Մ. տը Սիմէօզին իւզէրինտէ ֆէվգէլատէ պիր թէպէտտիւլ միւշահատէ օլունմագտա իտի։ Շէօյլէ քի ճիւզինէ էյիլմիշ օլան պօեու տօղրուլմուշ, նիւզինին իհթիեարլանմըշ վէ սօլմուշ օլան բէնիզի գըզարմըշ, վէ չուգուր կէօզլէրինտէ ղարիպ պիր բարլագլըգ հուսուլէ կէլմիշ իտի։ Հազըըը ֆէվգէլատէ պիր իչթիհազլէ պիր չէյ արզու օլունտուղունտա էմալի վուգու պուլտուղու կիպի, պու քէրրէ տախի մէրգում իչթիհար, հիչ իւմիտ իլմէեէճէք եէրտէ,

ԻԼԱՆԱԹ

Միւթէվէֆֆա Մէրիէմ գատըն մէրհումէսինին, Հիւսէյին Հասիպ էֆէնտիյէ, պա իլամ մահքէմէյից տէյնի պուլունան մէպալիղի մալիմէնին թէսվիյեսի զըմնընտա, ֆիրուխթի մահքիւմ օլան Սամաթիատա քեային Ջաֆիրի մէյտանըսի կէտիկլինին թէմամի վէ միւլքինին նըսֆը, պուլունան ագաէմ միւզայէտէյէ գօնուլարագ, 251 լիրա պէտէլ իլէ թալիպի ուհտէսինտէ թէգարրիւր իթմէքլէ, նիհաեէթ օթուզ պիր կիւնէ գատար գարարը գաթիսի միւլտէձէկլինաէն, պուլունան զիեատէյէ թալիպ օլանլար վար իսէ, Տէրխէտաէթ միւզաքէրաթ տայիրէսինէ միւրաճաաթ իտիլմէսի իլան օլունուր:

Զինկեանէ Պըզըրըն ճիուչինճիւճիւզի չըգմըշ օլուպ, վէ թէքմիլ թօզըմ կէրէք մօնթաժարըզտա վէ կէրէք քիթապճըլարտա սաթըլմագտա օլտուղունտան, վէ մէգքիւր քիթապը օգուեանլարըն բնաֆֆէսի տախի թէլէզզիւզ իտէյէք մէմնուն գալմագտա պուլունտուգլարընտան, կիւզէլ բոման օգումագ արզու իտէնլէրին, իշթիգալընա հիմմէթլէրինի արզու վէ տավէթ իտէրիզ:

Ա. ԱՃԱՏԱԽՈՀԵԱՆ

Քննադատութիւն և Հայ քննադատ
Քննադատութիւն և Հայ մամուլն ի Կ. Պօլիս

Արամեան մաքուր տպագրութեամբ ութսուն երեսէ բաղկացեալ այս տետրակն ընդարձակ փիլիսոփայական բառարանի Նախաբանին առաջին մասն է, որ իմաստասիրական տեսակէտով ակնարկ մը կը պարունակէ Գրագատութեան և Դրականութեան վրայ: Վարժարաններու զարգացեալ աշակերտք ալ կրնան մեծապէս օգտիլ այս գրքին ընթերցումէն, որ արժած հինգ գահեկան կը վաճառուի Պօլսոյ և Բերայի գրավաճառաց քով:

ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ
Նոր Դրութեամբ
ՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ
Ի Ս. ՔԱՐԱԵԱՆԷ

Հայերէն բացատրութեամբ Գաղղիերէն Նախնական Ընթերցարանի կամ Այբբենարանի մը պէտքը վաղուց զգալի եղած էր: Այս անգամ սոյն պակասը լրացուց Ս. Քարաեան էֆէնտի Հայ մանկաւոյն ընծայելով Գաղ. Հայ ընթերցարան մը յու թղթի վրայ գեղեցիկ տպագրութեամբ Արամեանի և 80 երեսէ բաղկացեալ:

Կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով:

Գին 3 ղրշ. արժած

Վարժարանաց համար օրինաւոր զեղչ:

ՔՆՆԱԿԱՆ
ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ
Ըստ նորագոյն Պատմական, Լեզուաբանական և Բանասիրական տեղեկութեանց
Յ Ա. Մ. ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

ՄԱՍՆ Ա.
ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ
1880

Ինչպէս որ անուանին կիմացուի թէ այսչափ գարաւոր Հայոց պատմութեան վրայ քննութեան եղեր ամեն գրագիտի գործ չէ. իր անուան սակ գործ մը ամենաճամբ աշխատութիւնը կը տեսնուի. աաանկ գործի կամ աշխատութեան մը չասեր անհամ եր կրպարէին և ամեն ժամանակ դրաւաճ սռաց գիմելով կը հարցունէին թէ Ս. Գարագաշեանի Քննական Հայոց Պատմութիւնը երբ արդեօք. արդ Արգոյ հեղինակը խնդրէ որ ժողովրդեան փափաքածը իրեն տալու համար ազդարարեմք թէ սոյն ամենածանր աշխատութեան առաջին մասը ելաւ ի գին մէկ արծաթ մէճիտի. կեդրոնատեղին է Յ. Պափաֆեան գրավաճառանոցները Զագմագճըլար փողոց. թիւ 20 և Քիւրքճի խան վարի յարկ թիւ 23 և ուրիշ Հայ գրավաճառաց քով:

ԷՆՔԻՋԻՄԻՈՆ ԼՍՐԱՐԸ

Պու մէչհուր քիթապըն Թիւրքճէսի, եանի Թիւրքճէ նագըլյա, 23 ճիւզտէն իպարէթ օլտուղու հալտէ, կիւզէլճէ թապ իտիլիպ պիթմիշ օլտուղունտան, պէհէր ճիւզի 60ար բարա մէճիտիյէ իլէ, քէզալիք Պապը Ալի ճատտէսինտէ քիթապճըլարտա սաթըլմագտա տըր:

ԼՕՆՏՐԱ ՊԻՃԱՐԷՆԵԱՆԸ

Ֆրանսըզճատան կիւզէլճէ թէրճէմէ իտիլիպ, վէ Թիւրքճէ հրուֆաթ իլէ թապ իտիլմիշ օլան պու չաեանը գրաաթ քիթապըն պիրինճի վէ իքինճի ճիլտլէրի, ճնար ճիւզտէն իպարէթ օլտուգլարը հալտէ, մէճիտիյէ 15էր ղշա., Պապը Ալի ճատտէսինտէ վագը Օսմանլը քիթապճըլարընտա սաթըլմագտա տըր:

ԱԼԷԱ ՍԷԼԱՆԻՔ ՇԱՐԱՊԸ

Իսթանպօլտա Կիւմիւշ գարշըսընտա վագը Արբաճը խանընտա, ալէա Սէլանիք ագուսթօս չարապլարը սաթըլմագտա տըր:

ՏՕԳԹՕՐ
ՃԷԼԱԼԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻ

Տօգթէօրու միւմաիլէյհ, սապըգը վէճճ իւզրէ, եալընըզ Ֆրէնկի վէ պէլ սօուգլուղու, վէ ումում աճըզլը թէնասիւլիէնէ (ծննդական գործարանաց վերաբերեալ), վէ խարար եօլլարընա տայիր խաստալըգլարա միւտաար օլանլարըն էմրի թէտավիլէրի իչին, հէր կիւն սաաթ աէօրթտէն ճնա գատար, Պաղչէ գաբուսընտա Համիտիյէ թիւրպէսի սըրասընտա վագը 32 Նումէրօլու Սինապեան Վէյէն էֆէնտի եէգտախանէսինտէ, վէ բազար կիւնլէրի տախի, Պէյօղլունտա Սագըզ աղաճը ճատտէսինտէ վագը 27 Նումէրօլու քէնտի խանէսինտէ, գէյֆօմիլլէրիգտապուլ իթմէքտէ տիր:

PHOSPHATE
DE FER DE LERAS
PHARMACIEN

Բարիսոէ իլմ տըքթօրասը ախզ իթմիշ օլան Լէռաճը Լրասըն Ֆօսֆաթ տը Ֆէրի:

Գան իչինտէ մութլագ չէլիք պուլունուր: Գանըն իչինտէ չէլիք գալմատըղընտա, ինսան գուվվէթտէն տիւշէր, իշթահը գաչար, եիւզինտէ բէնկ գալմազ, վէ գան տա քէնտի թապիի ալ բէնկինի ղայպ իտէր:

Գանա գուվվէթ վիրմէք իչին իտթիմալ օլունան չէլիքլի հապ, թօզ վէ տըրաժէլէրին չու պիւյիւք մահզուրը վար տըր քի, պուռնլարտա պուլունան չէլիք երիմէմիշ տիր, վէ պիռնաէն ալէյհ, զաթէն խաստա օլան միտէ չէլիկի երիթմէյէ մէճպուր օլուպ, տահա զիեատէ եօրուլուր:

Լըրասըն Ֆօսֆաթ տը Ֆէրինտէ պու մահզուր եօգ տուր, մէզքիւր Ֆօսֆաթ տը Ֆէր, պէրրաք, գօգուսուզ, վէ սու լէզզէթինտէ պիր չուրուպ օլուպ, իչինտէ չէլիքտէն մաատա, քէմիքէ հաեաթ վիրէն ֆօսֆաթ վար տըր, իշպու չուրուպ զայիֆ վէ բէնկի սօլկուն վէ զայիֆ գանլը ատամլարա բէք ֆայիտէլի օլտուղու կիպի, գատըն վէ գըզլարըն միտէ խաստալըգլարըն տախի տէֆ իտէր, վէ գատընլարըն ատէթինի նիզամը տա տէվամ իթտիրիր վէ գատընլարա մախսուս օլան Լէօզօրէ վէ եախուտ Ֆլէօր Պլանշ նամ իլլէթի իզալէ իտէր:

SIROP DE RAIFORT IODÉ DE GRIMAULT ET Cᴇ

Բարիսոէ միւգիմ Էճզաճը Կրիմօլ վէ գումբանեասընըն Սիրօ տը Րէֆօր Իօտէ նամ չուրուպու.

Եիկիրմի սէնէտէն պէրու, չօճուգլարա մախսուս խաստալըգլար իչին, Մօրինա Պալըգ Եաղը, վէ սօգօրպիլթի տէֆ իտէր չուրուպ եէրինէ, իշպու չուրուպ վիրիլիպ, բէք չօգ մուհասէնաթը կէօրիւլմիւշ տիւր:

Պօղազտա չըգան ուրլարըն թըգանմասընա, վէ իւֆիւնէթէ մէյլի է, վէ խըրըլտըլը, վէ տէրի, վէ պաշ վէ եիւզինտէ չըգարը վիրմէսինէ գարշը, ալէա պիր իլաճ օլտուղու կիպի, իշտահը տա աչար, սինիրէ գուվվէթ վիրիր, բէնկ գըզլը, վէ վիճուտ կէվշէքլիյինի տէֆ իտէր, վէ չօճուգլարա քէնտի թապիի գուվվէթ վէ չէնմէյի վիրիր:

Պու մուալիճէ, մէմլէքէթի չօճուգլարըն վիճուտինտէ հուսուլէ կէլիպ, վէ «Գրուէթ տըլէ» թէսմիյէ օլունան իլլէթ իչին չիֆալը տըր: Վէ գանը տախի թէմիզլէյիճի տիր:

Սաթըլըր պիւյիւք էճզախանէլէրտէ:

ԵՐԿՈՒ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՔ

Ա. ՃՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԳՈՒԹ
Բ. ԳԵՂԵՑԻԿՆ ԵՒ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏՔ

Ի. Ռ. Յ. Պէրպէրեան

Սոյն Օ երեսէ բաղկացեալ մատենիկին մէջ Ա—ղէն տէր—ի հեղինակն իր բանաստեղծ գողտրիկ լեզուաւ և իբր դաստիարակ հետախոյզ ոգւով կը բացատրէ և կը հաստատէ Գեղ. և Գեղեցիկ զգացումներուն ազգին մէջ զարգացման պէտքն

Կեդրոնատեղին է Կ. Պօլիս, Եէնի—ճամի Վալիտէխան ճատտէսի թիւ 2 Ս. Ղուկասեան գրատունը. կը գտնուի նաեւ ուրիշ գրավաճառաց քով:

Գին 5 ղրշ. արծաթ:

ՄԱՆՏՈՒՍ ՄԱԹԳՍԱՍԸ

Պէյօղլուտա Պօն Մարշէ գուրպինտէ ենըաս Լըթին նամ չըգմագ սօգաղընտա 3 Նումէրօլու մէգքիւր մաթպաատա թիւճճարլարա վէ տէվայիրի բեմիյեէ մախսուս հէր նէվի էվրագ վէ երմէնի հուրուֆաթըլըյ, եօլու պիլէթլէրի պասըլըր պիր սաաթ զարֆընտա վէ էհվէն ֆիաթըլա:

ՓԵՑԵԸ Ճ. ՄԷԹՀԵՆ ԼՕՆՏՐԱ
500 ՎԷ 207, ՊԷՑՕՂԼՈՒ ՏՕՂՄԻՒՇ ԵՕԼ
ԼՕՆՏՐԱՏԱ ՃԻՎԱՐԻՆՏԱ ՃԱՏՏԷՍԻՆՏԷ
ՄԻՒԼՔ ԱԹԼԻ ՆԱՄ ՍՕՓԱՏԱ ՆՕՒՄԷՐՕ 35
Փագուրեալ, Նուհաս, Ֆօրմա, Քէօմիւր, Ֆապրիգա, Վաբօր, Մաքինա, Գօմանտա, Թէլղրաֆ, Սաաթ, Օրտու ...
500 ՎԷ 207, ՊԷՑՕՂԼՈՒ ՏՕՂՄԻՒՇ ԵՕԼ
ՓԵՑԵԸ Ճ. ՄԷԹՀԵՆ ԼՕՆՏՐԱ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ՎԱՊՕՐ
ԳՈՒՄՊԱՆԵԱՍԸ

Համպուրկտան Իզմիրէ վէ Օտէսսաեա տօղրուտան տօղրուեա վաբօր իշլէթիրէն միւսիւ Րօպէրթ Մ. Սլօմանըն վաբօր գումբանեասընըն իլանը տըր:

1880 սէնէսի մարտ այը պիրինճի կիւնիւնտէն իթիպարէն, հէր այըն իքի հաֆթաէընտա, Իսթանպոլա վէ Օտէսսաեա կիթմէք իւզրէ Համպուրկտան պիր վաբօր հարէքէթ իտէճէք տիր:

Եօլճու վէ էշեա ֆիեաթը հագգընտա քէսպի մալումաթ իթմէք իչին, Գալաթատա Գարանթինա սօգագընտա 9 Նումէրօլու մաղազատա գումբանեանըն աճէնթէսի միւսիւ Հէրման Հէլպինկէ (HERM. HELBING) միւրաճաաթ օլունմասը:

ՍԱԼԷՍ Օ ՏԸ ԳՕԼՕՆԵԸ

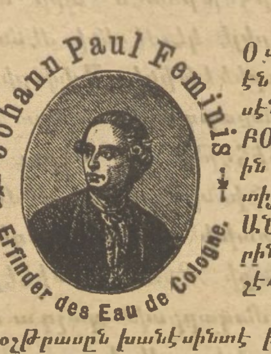

Օ տը Գօլօնէրըն էն ալէասը 1695 սէնէսինտէ ԺԱՆ ԲՕԼ ՖԷՄԻՆԻՍ իւ իճատ իթմիշ, վէ ԺԱՆ ԱՆԹՕԱՆ Ֆարինանըն Միլան չէհրինտէ 159 Նումէրօլու հօշթրաըն խանէսինտէ իմալքտէն կէլմէքտէ Օ տը Գօլօնէր տըր:

Շիշէնին իւզէրինտէ գըրմըզը վէ մաւի պիր մարգա վար տըր:

Իշպու Օ տը Գօլօնէր եալընըզ Գալաթատա Մումհանէ սօգաղընտա մէմուրը մախսուսը միւսիւ Ժօզէֆ Ֆլօրիանինին 52 Նումէրօլու մաղազասընտա սաթըլըր:

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԵԱՆՂԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՍԻԿՈՒՐԹԱ

NORTH BRITICH AND MERCANTIL INSURANCE COMPANY ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԷՆԹԱՅԼ Նամ Լօնտրա վէ Էտինպուրկ Եանղըն Սիկուրթա Գումբանեասը		NORTHERN ASSURANC COMPANY ՆՕՐԹՀԷՐՆ Նամ Լօնտրա Եանղըն Սիկուրթա Գումբանեասը		
	Ինկ. Լր.			Ինկ. Լր.
Ասըլ սէրմաեէ	2,000,000	Ասըլ սէրմաեէ		3,000,000
Իտտէխար սէրմաեէ 250,000		Իտտէխար սէրմաեէ	150,000	
Եանղըն չիւզէսինտէն հասըլ օլմուշ իհթիեաթ աքճէ-		Եանղըն չիւզէսինտէն հասըլ օլմուշ		
սի 1875 սէնէսինտէ 1,040,744	1,290,744	իհթիեաթ աքճէսի	380,000	530,000
տէ քեարը սաֆի	917,178	1875 տէ սաֆի քեար		351,000

Սանիպ իմզա քէնտուսինին, պալէատէքի իքի սիկուրթա գումբանեալարընըն ՊԻՐԼԷՇՄԻՇ աճէնթօսու նասպ օլունմուշ օլուպ, եանղըն սիկուրթասը իչին չօգ գոլայլըգլար վիրէպիլիր պիր հալտէ պուլունտուղունու, քէնտի պիր չօգ միւշթէրիլէրինէ, վէ Իսթանպօլուն բազըէթլու էհալիսինէ իլան իտէր:

Մէգքիւր գումբանեալար, քէնտի տախիլի նիզամնամէլէրի մուճիպինճէ սիկուրթաեա թութտուգլարը էպնիեէլէրի, պէյնլէրինտէ թագսիմ իտէճէքլէր տիր: Եանղըն սիկուրթասը իչին վիրտիքլէրի գոլայլըգլար իսէ պիր չօգ իւ եաբը մահալլէրէ միւզաթէտ տիրլէր:

Շիմտիյէ գատար օլտուղու կիպի, Պէյօղլու վէ Գալաթա վէ Իսթանպօլ վէ ճիվար չէհիրլէր վէ քէօյլէրտէ էպնիեէ սիկուրթաեա թութաճագ տըր:

Ֆիեաթ վէ սայիրէ հագգընտա մալումաթ ալմագ իսթէէնլէրին, Գալաթատա քէօբրիւ պաշընտա Գոմիսիօն խանընտա տէնիզէ պագան գէօշէսինտէ 9 Նումէրօլու մաղազաեա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի:

Մէգքիւր Գումբանեալարըն աճէնթօսը
ՃՕՀՆ ԲՈՒՌԻ
վէ ումուր ու մէսաիլինէ մէմուր
ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԵՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱԼԱՐԸ

Լօնտրա 9 Մարտ	
Ինկիլիզ գօնսօլիտի	97- 3/4
Իսհամը Ումումիէ աչըգտը	10- 9/16
" " գարանտը	10- 5/
1865 Իսթիգրազը	11- 3/4
1869 "	11- 5/8
1871 "	64- 1/2
1872 (Պօն տիւ Թրէզօր)	13- 1/2
1873 "	10- 3/4
Օսմանլը Պանգասը	11- 7/8
Մըսըր իսթիգրազը 1873	84- 1/2
Մըսըր իսթիգրազը պիրլէշմիշ	55- 7/8
" իմթիեազլը (չըմէնտօր.)	85-
Տէվլէթը Ալիէնին 1877 իսթիգրազը	77-
Չուրպա սանիեէ	65- 3/4
Մըսըրըն Րօչիլտ իսթիգրազը	85-
1877 Մուճարիպթան իսհամը	86- 1/4
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	
Բարիս, 9 Մարտ	
Ֆրանսըզ ֆօնտօսու 3 %	82-77 1/2
" " 3 % Ամօրթիսապլը	84-47 1/2
" " 5 %	116-42 1/2
Իսհամը Ումումիէ աչըգտը	10-85
" " գարանտը	10-72 1/2
1865 Իսթիգրազը	62-
1869 "	60-
1873 "	54-
Րումէլի շըմէնտօֆ. Թահվիլաթ.	37-75
Օսմանլը Պանգասը	551-25
Իրէտի Լիօնէ	927-50
Ռուս ֆօնտօսու 5 % (1877	89- 3/16
Ռուսիանըն Շարգ իսթիգրազը	60- 1/2
Իթալիա ֆօնտօսու	81-50
Մըսըր իսթիգ. պիրլէշմիշ	283-75
Իսպանեա խարիճի իսթիգրազը	16- 1/2
Գամպիօ Լօնտրա իւզէրինէ	25-26
Բարիս, (Պուլվար) 9 Մարտ	
Ֆրանսըզ ֆօնտօսու 5 %	116-33 3/4
Իսհամը Ումումիէ	10-75
Վիէննա, 9 Մարտ	
Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	118-10
Րումէլի տէմիր եօլ Թահվիլաթը	17-20

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Իսհ. Ումումիէ	փեպր. 27 ագչմ. գբ.	11-20
" "	" 28 սպհ. աչ.	11-20
" "	Էն եիւքսէք	11-20
" "	Էն աշաղը	11-19
" "	Սաաթ 3 տէ	11-19
1863 Իսթիգ. (Մուրթօն) 6 % Ֆ.		-
1865 " " 6 % Ֆ.		59-
1869 " (Բինար) 6 % Ֆ.		58-
1872 " (Պօն տիւ Թրէզօր		18 1/2
1873 " (Բինար) 6 % Ֆ.		50-
Րումէլի շըմէնտօֆէր		36-
Րէժօր	Ք–ր–	07-
Հէվալէսիզ	Ք–ր–	07-
Ագչէ ֆայիզի	%	09-

ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ ՖԻԵԱԹԸ

Իրէտի ժէնէրալ 6 %	3-58
Սօսիէթէ ժէն 6 %	4-15
Իսթանպօլ Պանգասը	6-15
Սօսիէթէ Օթօման	3-
Թրամվայ 5 %	3-60
Թիւնէլ (մատէն)	98-

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱՉԱՍԸ

Օսմանլը լիրասը 100 ղրշտան	Ղ.ը. Փ.
Ինկիլիզ լիրասը	110-0
Բանագ ալթունու	87-1
Նօբ	90-0
Ինկիլիզ ալթունու	51-2
Եէազ մէճիտիյէ	107-3
Րէթալիք	222-2
Իէշլիք	207-2
Պաշլըք	610-
Կիւրպօն գայիմէսի գարիք	8-6

ԳԱՅՄԷՆԻՆ ԲԻԱՉԱՍԸ

Էն եիւքսէք	1400-
Էն աշաղը	1330-
Սաաթ 3 տէ	1350-